Gemeente Raalte

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Informatienotitie gemeenteraad thema vluchtelingen
Zaaknummer	3316-2024
B&W vergadering	23 januari 2024
Portefeuillehouder	Dhr. A.H. (Alexander) Kreule Mevr. G.H. (Gerria) Toeter
Behandelend ambtenaar	Marlon Oostewechel telefoon: 06-20104569, e-mail: marlon.oostewechel@raalte.nl

Kennis te nemen van

De huidige situatie in de gemeente Raalte voor wat betreft de opvang en huisvesting van vluchtelingen.

Inleiding

Landelijk is een grote crisis ontstaan rondom de opvang en huisvesting van verschillende groepen vluchtelingen, waaronder asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden. Deze crisis raakt ook de gemeente Raalte. Vanuit het Rijk en de regio wordt er grote druk uitgeoefend op de individuele gemeenten om mee te werken aan de (nood)opvang en huisvesting van groepen vluchtelingen. Maar ook in de landelijke politiek en het nieuws wordt veel gesproken over de opvang en huisvesting van vluchtelingen. Met deze notitie wordt u geïnformeerd over landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. Deze notitie is bedoeld ter informatie maar ook een uitnodiging om samen na te denken over wat de gemeente Raalte al doet, waar de kansen liggen, met welke dilemma's we als gemeente te maken hebben en hoe de raad hiernaar kijkt.

Kernboodschap

Vluchtelingen

Met de term vluchtelingen bedoelen we: asielzoekers, statushouders en ontheemden uit Oekraïne. Asielzoekers zijn mensen die asiel hebben aangevraagd en wachten op een beslissing van de overheid. Zij verblijven tot die tijd in het AZC en vallen onder de verantwoordelijkheid van het COA.

Asielzoekers worden statushouders (of vergunningshouders) zodra ze een verblijfsvergunning krijgen. Ze gaan dan deel uitmaken van de Nederlandse samenleving en worden in dit geval nieuwe Nederlanders. Als statushouders aan Raalte gekoppeld worden, worden zij nieuwe Raaltenaren. Statushouders hebben recht op huisvesting, werk en sociale voorzieningen. Ook leggen zij het inburgeringsexamen af. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en het inburgeringsaanbod.

Oekraïense ontheemden hebben een aparte status en vallen onder de 'Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne', de gemeente is hierdoor verantwoordelijk voor het huisvesten van deze groep mensen.

Het Rijk bepaalt de grootte van de verschillende opgaven en verdeelt de aantallen over het land volgens vastgestelde verdeelsleutels en taakstellingen. Voor asielzoekers gaat het om capaciteitsbehoefte gebaseerd op de Meerjaren Productie Prognose (MPP). Voor de huisvesting van statushouders wordt per half jaar een taakstelling per gemeente vastgesteld. Bij Oekraïense ontheemden is er per regio een inspanningsverplichting.

Wat heeft Raalte gedaan en wat doet Raalte voor de verschillende doelgroepen?

Asielzoekers en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)
Al langere tijd is de druk op aanmeldcentrum Ter Apel groot en verblijven er meer asielzoekers dan de afgesproken 2.000 asielzoekers. De gemeenten in Groningen voelen zich in de steek gelaten en de omstandigheden in Ter Apel noemen zij mensonwaardig. In december 2023 is een spoedberaad geweest met staatssecretaris Van den Burg, minister De Jonge en de commissarissen van de Koning. Hierin is een actieplan aangekondigd om voor het kerstreces 2023 5.000 plekken te realiseren om de druk op Ter Apel te verlagen. Het actieplan heeft o.a. betrekking op het versneld huisvesten van statushouders, waardoor opvangplekken in AZC's vrijkomen. Dit ter voorkoming van crisisnoodopvang.

Niet alleen nu, maar ook eerdere jaren was de druk in de asielketen hoog en heeft de gemeente Raalte een bijdrage geleverd aan het verlichten hiervan. Op Summercamp Heino/Wijhe wordt net als een 2022/2023, van 1 november 2023 tot 1 maart 2024 een groep van maximaal 130 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) opgevangen. De locatie Summercamp ligt in de gemeente Olst-Wijhe. De gemeente Olst-Wijhe werkt bij de opvang nauw samen met de gemeente Raalte, omdat Summercamp direct tegen Heino aanligt. Wij beschouwen de huisvesting van asielzoekers op Summercamp als onderdeel van de taakstelling voor asielopvang in gemeente Raalte.

In de zomer van 2022 nam de druk op Ter Apel enorm toe en was er gedurende de zomervakantie crisis noodopvang nodig. De gemeente Raalte heeft crisisnoodopvang verzorgd voor asielzoekers in de sporthal in Heeten. Dit was een intensieve periode voor de gemeente, de veiligheidsregio en het dorp Heeten. Ondanks dat crisisnoodopvang voor niemand wenselijk is, kan er tevreden op teruggekeken worden.

Tijdens de coronapandemie nam de druk ook toe in verband met coronabesmettingen in AZC's. Het COA heeft deze periode Park Den Alerdinck gehuurd voor huisvesting van asielzoekers. Vanaf oktober 2020 tot april 2023 werden twee gebouwen door het COA gebruikt voor de isolatie en quarantaine van (maximaal 110) met corona besmette asielzoekers. Per 1 november jl. is de huurperiode beëindigd.

In bijlage 1 is het regionale beeld te zien als het gaat om de opgave asielzoekers in onze regio.

Statushouders
Het huisvesten van statushouders is een wettelijke taak van de gemeente. Landelijk wordt de oproep gedaan om statushouders, gekoppeld aan gemeenten, zo snel mogelijk te huisvesten in de gemeente. Door krapte op de woningmarkt wordt het voor gemeenten steeds moeilijker om statushouders te huisvesten en daarmee te voldoen aan de wettelijke taakstelling. Ook in de gemeente Raalte is het in 2023 niet helemaal gelukt om aan de taakstelling te voldoen. In eerste instantie was de taakstelling voor Raalte in 2023 105 statushouders. In november is deze naar beneden bijgesteld, waarna de taakstelling voor 2023 op 84 statushouders kwam. Raalte heeft op dit moment 65 statushouders gehuisvest. De taak voor 2023 is dus nog om 19 statushouders te huisvesten. Er is een groot aantal (22) aanvragen voor nareizigers van al gehuisveste statushouders. Dat betekent dat als deze toegekend worden, de nareizigers bij al gehuisveste familie gaan wonen en we aan de taakstelling van 2023 hebben voldaan.

De taakstelling voor de eerste helft van 2024 is 41 statushouders. We weten echter nu al dat we in 2024 ook voor een woningtekort staan. Mede daardoor heeft het college besloten om vanaf begin 2024 een doorstroomlocatie voor drie jaar op Park Den Alerdinck te openen. Deze locatie biedt ruimte voor 59 kamers. Door de inzet van Park Den Alerdinck kunnen we binnen een aantal maanden een grote groep statushouders, die gekoppeld zijn aan de gemeente Raalte, alvast tijdelijke huisvesting bieden totdat er een woning in de gemeente beschikbaar is. Hiermee dragen we bij aan de uitstroom van statushouders op AZC's en is er voor asielzoekers ruimte om uit Ter Apel door te stromen naar AZC's. De verwachting is dat begin februari 2024 de eerste statushouders gehuisvest worden op Park den Alerdinck. Hiermee halen we dus onze taakstelling naar voren en stromen statushouders sneller door vanuit het AZC naar onze gemeente.

Onder deze taakstelling, valt ook de taakstelling van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) met status. Sinds het 2e halfjaar van 2023 wordt deze groep apart genoemd en weergegeven. Voor het huisvesten van AMV

statushouders zijn meer eisen verbonden, omdat meerdere jongeren samen gehuisvest worden en begeleiding aanwezig is. Op dit moment is dit nog niet beschikbaar.

Om een beeld te schetsen van de taakstelling in de regio IJsselland en per gemeente is in bijlage 2 een tabel ingevoegd. Deze tabel is van begin januari en geeft weer wat de opgave is t.o.v. andere gemeenten in IJsselland.

Tijdelijke huisvesting Oekraïense ontheemden
Sinds maart 2022 is er oorlog in Oekraïne en zijn veel Oekraïners op de vlucht. Hierdoor is de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne in werking gesteld. Hierdoor hebben we als het gaat om de opvang van Oekraïense ontheemden, regionaal een inspanningsverplichting. De morele taakstelling voor de afzonderlijke gemeenten is hier een afgeleide van. Voor Raalte was dit in 2023 303 en in 2024 is dat 328. In bijlage 3 zijn de regionale cijfers weergegeven.

Op dit moment hebben we 285 plekken. De gemeentelijke opvanglocaties in de gemeente zijn: Mirtehuis in Heeten, De Sallandshoeve in Nieuw Heeten, Ramele (Tiny Houses) in Raalte, Arkelstein in Raalte, Old Heino in Heino. Daarnaast is er ook nog particuliere opvang in de gemeente Raalte. Op dit moment verblijven 25 Oekraïense ontheemden in de particuliere opvang.

Om aan de morele taakstelling te voldoen, hebben we in onze gemeente nog 43 extra opvangplekken nodig in 2024.

Spreidingswet
Op 15 en 16 januari 2023 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen ('Spreidingswet') behandeld in de Eerste Kamer. Op dinsdag 23 januari 2024 zal de definitieve stemming zijn, maar dinsdag 16 januari is al gebleken dat er een meerderheid van stemmen is. Doel van dit wetsvoorstel is het geven van een (structurele) wettelijke taak aan gemeenten bij de opvang van asielzoekers. De regering wil zo verandering brengen in de situatie dat het Centraal orgaan opvang Asielzoeker (COA) afhankelijk is van de vrijwillige medewerking van gemeenten bij het realiseren van asielopvang en komen tot een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over gemeenten. Dit kan betekenen dat een gemeente aangewezen wordt om voor een bepaalde periode een locatie of voorziening gereed te maken of op te zetten voor de opvang van asielzoekers.

Programma vluchtelingen van Veiligheidsregio naar gemeente Deventer
Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne wordt er binnen de regio IJsselland samengewerkt aan de opvang van Oekraïense ontheemden. Binnen de Veiligheidsregio IJsselland is hiervoor in voorjaar 2022 het programma Vluchtelingen opgezet. Ook de regionale coördinatie van de Asielopvang (inclusief Alleenreizende Minderjarige Vluchtelingen - verder AMV) en huisvesting statushouders (inclusief AMV) is hier in 2022 in het programma ondergebracht.

Begin 2023 is afgesproken dat de coördinerende rol voor heel 2023 nog door de Veiligheidsregio gefaciliteerd wordt. Op 12 juli is in het Algemeen Bestuur (AB) van de Veiligheidsregio afgesproken dat de coördinerende rol per 1 januari 2024 wordt gefaciliteerd door één van de gemeenten. In dat overleg is ook afgesproken dat de gemeente Deventer die faciliterende rol op zich neemt. Deventer wordt daarmee de beherende gastgemeente waar de regionale coördinatie wordt ondergebracht.

Vervolg

Beoogd wordt dat u na het lezen van deze informatienotitie geïnformeerd bent over de huidige stand van zaken met betrekking tot vluchtelingen. We horen graag van u of de gemeenteraad hierover verder in gesprek wil om de inspanningen op dit moment, maar ook de dilemma's met betrekking tot de verschillende opgaven verder te bespreken.

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de waarnemend burgemeester
Arco Hofland

Bijlage 1: Cijfers Regio IJsselland asielopvang

Hieronder zijn de cijfers te zien m.b.t. de regionale en lokale taakstelling asielopvang. In de tweede tabel is de doelgroep alleenstaande minderjarige vreemdelingen(AMV) weergegeven.

Asielketen

Actualisatie opvang asielzoekers

Gemeente	Aantal plekken 09-01-24	Aantal plekken 01-01-25	Contract tot
Deventer	550	550	onbepaalde tijd
	100	100	1-feb-25
	80	0	31-dec-24
	48	0	31-dec-24
Hardenberg	700	700	mrt-26
	100	0	1-mei-24
Kampen	100	0	1-mei-24
Regionale Opvanglocatie (locatie: Zwolle. Uitstroom bewoners naar deelnemende gemeenten: Zwolle, Dalfsen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland)	300	300	feb-26
Tijdelijke gemeentelijke opvang (Dalfsen, Deventer, Ommen, Zwolle)	438	36	-
Totaal realisatie, excl. AMV	2416	1686	
Totaal opgave, excl. AMV	2250 (inclusief Tijdelijke Gemeentelijke Opvang)		

*Bron: Actueel opvangplan Asiel (op basis van aanlevering gemeenten)

Asielketen

AMV-asiel (COA) uitgelicht

Locatie	Aantal plekken 09/01/24	Aantal plekken 1/1/25	Contract tot
Kampen	20	20	Onbepaalde tijd
Olst-Wijhe**	130	0	1-mrt-24
Ommen	42	0	1-apr-24
Zwolle	60	0	1-apr-24
Totaal realisatie AMV-asiel	252	20	
Totaal opgave	250		

*Bron: Actueel opvangplan Asiel (op basis van aanlevering gemeenten)
** Olst-Wijhe heeft 160 plekken aangeboden aan COA; 130 plekken worden gebruikt.

Bijlage 2: Cijfers Regio IJsselland Statushouders

Hieronder zijn de cijfers te zien m.b.t. de regionale en lokale wettelijke taakstelling statushouders. De cijfers lopen achter op de huidige situatie. In januari heeft de gemeente Raalte een aantal statushouders voorzien van huisvesting.

Statushouders

Gemeente	Taakstelling 2024-I	Taakstelling 2024-I (incl. saldo 2023-II)	Realisatie per 09/01/2024	Realisatie percentage
Dalfsen	31	46	2	4%
Deventer	108	95	1	1%
Hardenberg	66	111	2	2%
Kampen	59	106	1	1%
Olst-Wijhe	20	31	1	3%
Ommen	20	9	0	0%
Raalte	41	70	0	0%
Staphorst	19	-1	0	0%
Steenwijkerland	48	88	1	1%
Zwartewaterland	25	27	4	15%
Zwolle	139	188	2	1%
Regionaal	**576**	**770**	**14**	**2%**

*Bron: Cijfers uit TVS (taakstellingvolgsysteem van het COA) en betreft daadwerkelijk geplaatste statushouders. Deze cijfers worden door het COA bij ons aangeleverd en zijn incl. HAR (hotel- en accommodatieregeling incl. De Thuisgevers).

Statushouders

AMV uitgelicht

Gemeente	Taakstelling 2024-I	Realisatie 09-01-24	Realisatie percentage
Dalfsen	7	0	0%
Deventer	23	18	78%
Hardenberg	14	0	0%
Kampen	12	0	0%
Olst-Wijhe	4	0	0%
Ommen	5	0	0%
Raalte	9	0	0%
Staphorst	4	0	0%
Steenwijkerland	10	0	0%
Zwartewaterland	6	0	0%
Zwolle	29	12	41%
Regionaal	**123**	**30**	**11%**

*Bron: Nidos

Bijlage 3: Cijfers Regio IJsselland Oekraïense ontheemden (9-1-'24)

Hieronder zijn de cijfers te zien m.b.t. de regionale en lokale (morele) taakstelling Oekraïense ontheemden.

Oekraïne

Per gemeente: taakstelling en realisatie

Taakstelling 1/7/23 **3700**					Taakstelling 1/2/24 **3998**				
	Aandeel opgave %	Taakstelling	Realisatie jan-24	Realisatie %		Aandeel opgave %	Taakstelling	Realisatie feb-24	Realisatie%
Dalfsen	7.20	266	287	108	**Dalfsen**	7.20	288	294	102
Deventer	13.00	481	479	100	**Deventer**	13.00	520	479	92
Hardenberg	14.30	529	250	47	**Hardenberg**	14.30	572	400	70
Kampen	9.00	333	422	127	**Kampen**	9.00	359	422	118
Olst-Wijhe	4.80	178	204	115	**Olst-Wijhe**	4.80	192	214	111
Ommen	6.60	244	197	81	**Ommen**	6.60	264	197	75
Raalte	8.20	303	340	112	**Raalte**	8.20	328	285	87
Staphorst	5.30	196	196	100	**Staphorst**	5.30	212	214	101
Steenwijkerland	12.00	444	500	113	**Steenwijkerland**	12.00	480	500	104
Zwartewaterland	4.40	163	196	120	**Zwartewaterland**	4.40	176	196	111
Zwolle	15.20	562	684	122	**Zwolle**	15.20	607	684	113
	100	**3700**	**3755**	**101**		**100**	**3998**	**3885**	**97**

*Bron: Cijfers aangeleverd door gemeenten aan Regionaal Coördinatiecentrum Vluchtelingenspreiding (RCVS).